

De nacht is haast ten einde

*De nacht is haast ten einde,
de morgen niet meer ver.
Bezing nu met verblijden,
de heldre Morgenster.
Wie schreide in het duister
begroet zijn klare schijn,
als hij met al zijn luister,
straalt over angst en pijn.*

Het lied 'De nacht is haast ten einde' is ten tijde van de Tweede Wereldoorlog geschreven door Jochen Klepper en nadien in het Nederlands vertaald door J.W. Schulte Nordholt.

U kiest in de serie over kunstwerken deze keer een lied van Jochen Klepper. Waarom?

Toen ik op de Guido de Bres zat noemde onze lerares Duits zijn naam. Van hem staan in het Lutherse Gezangboek enkele liederen. De toon van overgave en geloof trof mij in deze liederen. Nu, jaren later, vond ik in de boekhandel een prachtige vertaling van de dagboeken van deze bijzondere man, uitgegeven onder de titel *Onder de schaduw van Uw vleugels*. Ik heb dit boek gekocht en lees het momenteel. Het is een aangrijpend boek.

Wie was Jochen Klepper?

Hij is op 22 maart 1903 geboren in Beuthen an der Oder. Zijn vader was predikant in de Evangelische Kirche. Vanaf 1922 studeerde Jochen theologie met de bedoeling om ook predikant te worden. Hij geraakte echter in een diepe persoonlijke crisis en beseftte dat het predikantschap te zwaar zou zijn voor hem en daarom koos hij ervoor om te gaan schrijven.

Gelukte het hem om van de pen te leven?

Met grote moeite. Bij tijden had hij betaald werk bij het zogeheten Evangelische Presseverband. Tussendoor schreef hij op eigen gelegenheid boeken en liederen. In 1929 trouwde hij met een Joodse vrouw, Johanna Stein. In de jaren dertig kwam echter het nationaal-socialisme op en naarmate de jaren voort gingen werd de dreigende wolk van het antisemitisme steeds groter over hun leven. Op beklemmende wijze heeft Klepper beschreven hoe hen jaar na jaar het leven op geraffineerde en diabolische wijze moeilijker werd gemaakt.

Wat schreef hij zoal?

Hij heeft enkele romans geschreven, waaronder *Das ewige Haus* over de vrouw van Maarten Luther, Katharina von Bora. Daarnaast schreef hij een aantal geestelijke liederen voor kerkelijk gebruik en ook genoemd dagboek. Al zijn werk weerspiegelt een diepe heteronomie.

Waarom vindt u het geciteerde lied mooi?

Het is een ontroerend lied over de morgenster die, als de nacht nog volkomen donker is als eerste teken schijnt van het licht van de nieuwe dag. De morgenster is een oudtestamentisch beeld – ‘Esther’ betekent ‘morgenster’ – dat nieuwtestamentisch in Christus oplicht: Hij is de blinkende Morgenster.

Hoe is het leven van Jochen Klepper en zijn vrouw geëindigd?

Zeer aangrijpend. Ze kozen er op 10 december 1942 voor om, toen de vernietigingskampen onvermijdelijk waren geworden, zelf thuis te sterven. Wie ben ik dat ik hierover zou oordelen? Ik sluit me in dezen aan bij het aangrijpende relaas van een moeder in *Terdege* onlangs, over haar zoon die ditzelfde had gedaan.

Mogen zij in Gods licht zijn!

Dr. Ewald Mackay